

Razpotje

Kapitan si je nemirno otiral čelo. Bližala se je nevihta in tega se je dobro zavedal. Zaskrbljeno je zrl proti obzorju. Črnine oblakov ni bilo mogoče prezreti. Zabliskalo se je. Ladja se je vedno bolj nevarno zibala. Spraševal se je, kaj naj naredi. Naj spremeni smer proti vzhodu in tako, če bo sreča mila, doseže obalo pred nevihto? Ali pa naj pluje še naprej proti severu in tako brez zamude prispe v Trst? Vedno je bil znan po tem, da so bile njegove dostave točne. Ravno to je bila ena od mnogih skrivnosti dobrega trgovca. Nikoli se ne vdaj strahu. Zaupaj ladji in svojim sposobnostim. Ljubeče je pobožal krmilo. Bi bil ta izziv res nemogoč? Poleg tega pa si mora ohraniti dobro ime ... Ponovno se je ozrl na obzorje. Pa saj ne izgleda tako slabo, je pomislil. Preživel je tudi že hujša neurja.

»Sam ne bi bil tako prepričan,« je dejal nežen, a jasen deški glas. Kapitan je obstal kot prikovan. Ima prisluge? Z očmi je vročično preiskoval palubo. Na kljunu je osuplo zagledal majhnega dečka. Njegova bela obleka se je tepla s črnino morja. Ni ga bilo težko opaziti. Stal je čisto pri miru in človek bi lahko verjel, da je duh. Ali pa je morda bil?

Kapitan je začel previdno hoditi na drugo stran ladje. Tresel se je. Neverjetno, kako lahko včasih nepojasnjena nedolžnost prestraši bolj kot očitna zloba. Imel je občutek, da bi se piratske ladje prestrašil manj. Nekaj metrov pred njim je obstal in izdaval: »Kdo si?«

»Potujoča sreča, tat, prekletstvo, skrivnost, slepi potnik, angel, resnica, izgubljen otrok, brezdomec ali pa ... samo privid,« je šepetaje zaključil deček. Sledili so napeti trenutki tišine. Prizor je spremljalo samo bučanje valov in grozeče grmenje. Mornar se je pocukal za brado, da bi preveril, če sanja. Prizor je bil naravnost mističen. Zavedal se je, da bi moral dečka zaslišati, kako je prišel na ladjo, mu dati par zaušnic in ga nato v prvem zalivu vreči čez krov. Vendar pa je takoj vedel, da tega ne bo storil. Do tega otroka je preprosto gojil nekakšno nepojasnjeno spoštovanje, četudi ga sploh ni poznal. Ni razumel, ali je bila za to kriva njegova samozavest ali pa je res nosilec moči, ki jo izžareva.

»Vidiš. Čutiš, da nisem le otrok,« »Tega nisem rekel,« se je okorno branil mornar. »Si pa mislil,« je tiho dodal otrok. Mornar je opazno trznil. Je možno, da ve, o čem razmišlja? »Možno je vse. Nemogoče je samo poimenovanje za stvari, ki niso mogoče za človeka,« je odvrnil otrok in mu pomežiknil, čeprav je njegov obraz ostal resen.

Kapitan je bil zgrožen. Imel je ogromno vprašanj, vendar ni vedel, kje naj začne. Kdo je v resnici? Kako je prišel na ladjo? Zakaj je sploh prišel? Je kaj ukradel? Razmišljal je, če ima v podpalubju kaj drage bele tkanine, ki se temu mladeniču tako lepo poda. Dvignil je pogled k njemu. Imel je temno modre oči, ki so se v soju bliskov svetili kot dragulji. Zlati lasje so mu v zraku poplesavali v skrivnostnem ritmu vetra. Le kaj predstavlja ta človek v mojem življenju?

»Odlično vprašanje,« je z žametnim glasom odgovoril fant. »Jaz nisem v tvojem življenju nič več kot lik. In če ne odkriješ moje vloge v tvoji zgodbi, bo ta za vedno izgubljena. Kakšen lik pa sem jaz v svoji zgodbi pa je zate povsem nepomembno,« Za nekaj trenutkov je utihnil, da bi mož lahko razmislil o besedah. »Tako ima veliko ljudi zmotno mnenje o osebah, ki so jim

poslane v življenje. To, kar so, niso nujno tisti liki, ki bi jih pozneje igrali. In ravno zato ima toliko zgodb napačen konec. Ljudje ne sprejmejo slabih ljudi, ki bi prinesli dobre stvari. Ali pa sprejmejo dobre ljudi, ki prinesejo slabe stvari.« Zasanjano se je zazrl v nebo. »Ljudje ne gledajo v globino. Iščejo resnice, s katerimi si pokvarijo resničnost,« Kapitan je bil nad vsem povedanim pošteno pretresen. Za milim otroškim obrazom so se skrivale misli nečesa večjega. Močnejšega. Starejšega.

»Kakšen je torej tvoj lik?« je z nekoliko oslabiljenim glasom vprašal mornar.

»V tvojem življenju,« je rekel in se obrnil proti njemu, »sem prihodnost.« Zazrl se mu je globoko v oči. Po nekaj trenutkih je kapitan odvrnil pogled. Prihodnost. Le kakšna prihodnost ga čaka. Dobra? Slaba? Je bil njegov prihod svarilo? Prekletstvo? Blagoslov?

»Moj prihod je prizor še nedokončane zgodbe,« je počasi začel deček. »Konec še ni določen, dokler ga ne doživiš. Nič ni bolj negotovega kot prihodnost in bolj zapečatenega kot preteklost. Sedanjost pa je čarobna. Je stik dveh neobvladljivih svetov, ki ga lahko nadzorujemo.«

»Če prav razumem, je vsaka prihodnost obvladljiva preko sedanjosti. In danes mi boš pomagal izbrati pot, ki vodi proti dobri prihodnosti, ki pa kljub temu morda nikoli ne bo zagotovljena. Torej bom znal tvoj prihod vrednotiti šele, ko doživim konec zgodbe, kjer imaš pomembno vlogo.«

Mornar se je ponovno zamislil. Besede dečka so se kar na enkrat začele povezovati. Kaj je že rekel? Da je lahko angel ali prekletstvo? Slep potnik, privid ... Kar na enkrat je razumel, kaj vse to pomeni. »Angel si za verne ljudi, ki sprejmejo tvoj lik. Ateisti te poznajo pod imenom potujoča sreča. Prekletstvo si za tiste, ki spregledajo lik, ki bi lahko postal in nato živijo v bolečini obžalovanja. Privid si za tiste, ki verjamejo v duhove in podobne stvari. Izgubljen otrok si za čiste logike, ki nimajo sposobnosti abstraktnega mišljenja. Resnica si za drugo skrajnost.« Mož je bil od spoznanj čisto vznesen. »Tat si za bojzljivce. Slep potnik si za pustolovce. Skrivnost za detektive ...« Mož je obstal, očaran nad svojimi besedami. Še vedno pa ga je vznemirjala omemba brezdomca. Kaj natančno je imel deček v mislih?

Mladenič pa ni bil nad njegovimi spoznanji nič kaj presenečen. Še naprej je spokojno zrl čez ladijski kljun. Na jugu je bilo, za razliko od severa, nebo jasno. Zvezde so bile razpršene po nebu kot kristali po črnem žametu. Njegovemu pogledu je sledil tudi kapitan. In zdelo se mu je, da zvezde danes vidi prvič. Čeprav jih je videl vsak dan, je šele danes, po dolgem času uzrl poleg njihovega videza tudi njihovo lepoto.

Deček se je začel razgledovati po nebu, kot da bi nekaj iskal. »Napoved je bila torej pravilna. Razumel bo, kdo si. Je ena redkih median, čigar razum ni ne omejen ne razpuščen. Šesti čut pa je oslabiljen. Plul bo v napačni smeri,« je zašepetal. Mornarja je zmrazilo.

Deček se je nasmehnil. Očitno mu je bilo vprašanje všeč. »Svoboden sem in svoboda zahteva veliko prostora. Moj dom je povsod. V velemestih in drobnih vasicah, na gorskih vrhovih, prostranih pašnikih ... Moj dom je vesolje. Črne luknje mi prinašajo mir, sonce upanje, neskončnost prostora ponižnost ... Včasih ljudje mislijo, da doma, če je prevelik, sploh ni.

Tako sklenejo, da sem brezdomec. Ker je moja bivalna enota prevelika, četudi še tako domačna in poznana,«

Mornar ga je razumel. Pomislil je na leta plovbe po prostranih morjih. Sredi morja se je počutil bolj domače kot pa kjerkoli drugje. Nenadoma je zabobnelo. Mornar se je zdrznil. Na obzorju je v morje treščila žila svetlobe. Obrnil se je proti drugemu kljunu ladje. Ladja si je še vedno počasi utirala pot proti severu. V prsih ga je tiščalo. Nevihta je bila nevarno blizu. Si torej upa vztrajati proti severu? Ali pa bi moral vseeno zaviti na vzhod?

»Zato sem tukaj,« je njegovo razmišljanje prekinil deček. »Pomagal ti bom,« »Kaj moram torej narediti?« je olajšano vprašal mornar. Deček se je nasmehnil. »Rešitev se ne skriva v meni,« Torej je ni, je žalostno pomislil kapitan. »Težava in rešitev vedno živita v simbiozi. Njun obstoj je vzajemen.« je modro dejal.

Deček se je obrnil proti njemu in se mu zbrano zazrl v oči. »Čas je, da v tebi poiščeva odgovore. Si pripravljen?« Mož je prikimal. Deček je nenadoma začel z vprašanji. »Kam bi odplul, če ne bi šel na sever?« »Vzhod,« je odvrnil. »Kaj je zadnja začimba, ki ste jo posadili?« »Koper.« »Česa v življenju se najbolj bojiš?« »Da bi se zakockal, izgubil ugled in živel kot brezdomec.« Deček je zamišljeno prikimal. »Kolikokrat si bil že oropan?« »Trikrat.« »Ali se ti zdi pametno zaupati vedno istim ljudem?« »Ne.« »Zamislite si kos pohištva.« »Pomol,« je zašepetal kapitan. »Torej ni pohištvo,« je z zanimanjem nadaljeval deček. »Katera je vaša najljubša barva?« »Rumena.« »Zakaj?« »Ker nasprotuje sivini dežja.« »Kdaj bi neznancu pomagali, brez obotavljanja?« »Če bi šlo za življenje in smrt.« »Koga najbolj ljubite?« »Svoje otroke,« je zamomljal mornar s solzami v očeh. Pogrešal jih je.

Deček je nadaljeval z vprašanji. Naštej enajst ljudi, ki so ti najbolj pri srcu. Njegov pogled je bil kot čarovnija in možakova usta so mu brez obotavljanja ustregla: »Sonja, Irena, Rok, Oto, Tinkara, Inja, Špela, Noe, Igor, Celestina in Andrej,« je zdrdral. Na čelu so se mu nabirale kapljice potu.

»Torej ti je usojeno,« je z zanimanjem zamrmral deček. Mornar pa je še vedno stal pri miru, v polni pripravljenosti, da mu odgovori. Vse skupaj je spominjalo na trans. »V kolikšnem času se človek resnično lahko dokaže?« je vprašal deček. »V enem letu.« Koliko dni si imel, za to dostavo? »Sto dvajset.« »Koliko je stara tvoja starejša hčerka?« »Dvajset.« »Pa ti?« »Štiriinštirideset let,« je odvrnil.

Sledilo je nekaj trenutkov tišine. Deček je zrl v zvezde in njegove ustnice so se komaj opazno premikale. Potem je sklenil roke in se obrnil k njemu. »Opusti plovbo v smeri severa in zavij na vzhod. Priplul boš do obale Jugoslavije. Tam povprašaj, kje je mesto Koper. S kočijo se odpravi tja in se na poti ustavi v prvem kazinoju, ki ga vidiš. Pridruži se igri, kjer zastavljajo največje vsote. Odigraj točno tri igre. Pri vsaki igri zastavi ves denar in še vso blago na ladji. Vsako igro boš dobil. Nato pojdi ven in odslovi kočijaža ter poišči novega. Prejšnji bi te zapeljal v osamljen del mesta in te umoril, ker bo slišal o vaših zmagah v kazinoju.

Nov kočijaž vas bo varno pripeljal do Kopra. Tam si poiščite prenočišče. Potem takoj naslednji dan ob zori odidite na pomol. Tam ostanite do sončnega zahoda. Na pomol bo

prispel tudi gospod v srednjih letih. Spoznal ga boš po rumeni majici in njegovemu hlipanju se bo pridružil še dež. Povprašajte ga, kaj se je zgodilo. Povedal vam bo, da ima doma na smrt bolehnega sina. Zdravilo bi kupila le velika vsota denarja, ki pa je zaradi ladje, uničene med neurjem, ne more priskrbeti. Izročite mu popolnoma ves denar. Če tega ne storite, bo sin še isti dan umrl. V nasprotnem primeru pa bo živel, dokler mu oče ne prinese zdravila. Naroči mu da naj takoj odide domov in pozdravi sina. Ne zahtevaj povračila in ne omenjaj obresti.

Sam ostani v Kopru. Nato boš točno sto dvajset dni živel kot brezdomec. Ne kradi, zate bo poskrbelo morje in ljudje usmiljenja. V tem času boš izkusil bedo in lakoto. To znanje ti bo kasneje koristilo. Čez sto dvajset dni se bo mož vrnil in ti izročil trikratno količino denarja. Vzemi denar in se mu zahvali. Od celotne vsote ne zapravi niti drobiža.

Naslednji dan ob zori ponovno odidi na pomol. Na pomolu boš spet našel osebo v rumenem, močno potrebno denarja. Z njo ravnaj enako kot z možakarjem, počakaj sto dvajset dni in dobil boš trikratno vsoto. To naredi trikrat, dokler se ne obrne leto. Tako se boš dokazal, da si te usode vreden. Tristo šestdeseti dan, ko boš denar dobil nazaj tretjič, ga lahko uporabljaš, a ne bodi zapravljiv. Preizkus usode bo zate končan in nikoli v življenju ne boš več beračil.

Nato odidi v Trst in pojdi na naključno potniško ladjo. Sabo vzemi ves denar. Izstopi na zadnjem postanku pred vrnitvijo. V tistem mestu od prvega trenutka dalje delaj na tem, da boš odprl sirotišnico. Sirotišnico, ki bo za otroke drugi dom. Sirotišnico, ki bo svetu v zgled.

Enkrat na teden pojdi v kazino. Vedno odigraj samo eno igro. Ko boš potreboval denar, bo igralo veliko ljudi, ko ga ne boš, malo. Vedno boš dobil večjo vsoto, kot jo boš vložil v igro. Nekega dne, boš igro izgubil. Na poti domov boš na cesti srečal otroka. To dvojce bo znak. Naslednji dan pojdi k županu. Predstavi mu idejo, kapital in otroka, ki potrebuje dom. Pot bo trnjeva, vendar ti bo uspelo. Leta dva tisoč štiriinštirideset boš odprl eno najslavnejših sirotišnic vseh časov. Še isto leto boš umrl. Eden zadnjih otrok, čigar prihod boš videl, bom jaz. Prinesel ti bom mir in ljubezen. To bo zadnje potrdilo, da je tvoja zgodba uspela. S tega sveta boš odšel v miru. Tvoja zgodba bo spoštovana, nekega dne celo zapisana,«

V možu se je začel odvijati vihar. Ni mogel dojeti teže besed. Preplavljali so ga mešani občutki. Preprosto ni razumel, od kod se je vzela ta napoved. Kako ima to lahko povezavo z njim, preprostim mornarjem? Bolj, ko je razmišljal o napovedi, bolj se ga je polaščala jeza. Srdito se je obrnil k dečku. Strele so ponotranjile njegov bes, peneči valovi njegovo jezo. Kako si mu upa napovedati usodo, kar tako? Bo torej kriv, če sirotišnice ne postavi? In pa, kako si drzne postaviti letnico njegove smrti? In pa, zakaj bi sploh želel narediti vse to?

»Celoten svet se vrti okoli sreče. Celo življenje delamo zanjo. Nekateri bi tako povezali, da je sreča denar. Sam bi raje rekel prihodnost, saj nam denar omogoča prav to. Človeka nič ne osrečujejo bolj kot možnosti. Nov čas, za okušanje življenja, iskanje sreče,« Mož je kljub jezi vsrkaval vsako novo misel. Deček se je obrnil k njemu. »In ravno tebi je usoda dala priložnost, da podarjaš prihodnost. Da otrokom omogočiš življenje, ki ga je vredno živeti. Upanja polno prihodnost.«

»Sam je nisem imel,« je zašepetal. »Tepli so me. V sirotišnici so me pretepali.« Po licih so mu začele polzeti solze. Bilo jih je vedno več. Sopel je. »Zakaj bi svetu podaril to, kar mi je sam vzel?« je med hlipanjem izdaval. Deček mu je ponudil roko. Toplina blede dlani je mornarja presenetila. »Žal mi je,« je dejal deček. In mornarja je res zajel nekakšen nenavaden, a globok mir. Razmišljal je, če je deček govoril o tem miru, ko je omenil svoj poslednji obisk.

Nekaj časa sta tako stala v tišini. »Ravno v bolečini se skriva tvoja moč. Ko boš ljubil ustanovo, kjer si sam trpel, ko boš popravil krivico, ki si jo doživljal sam, ko boš iskreno odpustil tistim ljudem ... Šele takrat boš postal resnično svoboden. Lahko boš ljubil na povsem nov način. Otroke boš lahko razumel bolje, kot kdorkoli drug. Srečen boš in srečo boš omogočal drugim.« Globoko v sebi je vedel, da ima prav. Še vedno pa ga je preganjal tisti zadnji del napovedi. »Umril bom isto leto, kot bom postavil sirotišnico. Zakaj?«

»Tvoja zgodba bo do tedaj že polna dogodivščin, likov in napetih poglavij. Napočil bo čas za srečen konec.«

»Kaj pa če je ne bom hotel zaključiti?« je žalostno vprašal. »Potem bo to le še dodatno potrdilo, da je bila prava,« je rekel deček in sočutno gledal mornarja. Vzljubil ga je.

»Če bi ustvaril nekaj tako lepega, bi to želel opazovati,« je nadaljeval mornar.

»Si opazil, da govorim z zvezdami? Morda niso le zvezde.« Deček mu je pomežiknil in sedaj je tudi mornar že zmogel nasmeh.

Deček stopil proti premcu ladje in se naslonil na ograjo. Čez nekaj trenutkov se mu je pridružil tudi mornar. Tokrat je to, kar je videl, cenil še toliko bolj. Vedel je, da tega, če bo sprejel usodo, ki mu jo je predal deček, kmalu ne bo več. Ladjo bo pustil daleč za sabo. In če bo vse po sreči, bo š časom za sabo pustil tudi preteklost, skušnjave, zamere ... Čez nebo se je spustil nov utrinek. Potoval je nevarno nizko. Zagrmelo je. Mornar se je obrnil in pogledal proti severu. Nevihta je bila pred vrati.

Deček se je obrnil k možu in mu izročil prepognjen list papirja. »Napotki,« je rekel in pokimal. Mornar je s cmokom v grlu vzel list. Ni želel, da bi deček odšel. Tudi on ga je vzljubil.

»Verjamem, da ti bo uspelo,« je dejal deček. S pogledom je zaobjel ladjo, kot da bo tudi on pogrešal ta kraj. Mornar je začel brati obnovo. Bil je osupel nad tem, kako dobro so se njegovi odgovori prepletali z zgodbo. Prve črke ljudi, ki mu največ pomenijo v življenju, so tvorili besedo sirotišnica. Številke in kraji, povsod se je našla povezava.

Ko je prispel do konca, je bil spodaj še majhen pripis: *Zaupanje brez dokazov je pravo zaupanje. V zameno za to, ti puščam to obnovo. Naj ti bo v dokaz v časih, ko boš začel dvomiti, da je ta noč sploh kdaj bila. In pa ne pozabi, nobena usoda se ne izpolni, če ne verjamemo vanjo. Saj jo ustvarja prav naše prepričanje.*

Zaupam vate,

deček

»Hvala ti,« je pretreseno rekel mornar, vendar pa odgovora ni dobil. Počasi je dvignil pogled. Bal se je, da odgovora ni dobil z razlogom. Prav je imel. Mesto, kjer je prej stal deček, je bilo prazno. Dvakrat je preiskal celotno ladjo, ko se je končno vdal. Konec koncev je moral na pot, četudi sam. List si je skrbno vtaknil v prsni žep, čeprav je vedel, da je tisto glavno že zapisano v srcu.

Stopil je h krmilu. Oklevajoče je stegnil roko in se ga oklenil. V očeh so ga pekle solze. »Pa opraviva še to zadnjo pot skupaj,« je ljubeče zašepetal ladji in zavil na vzhod, svoji prihodnosti naproti.